

Stiprinamojo skiepijimo nuo COVID-19 priežastys

Kodėl būtina paskiepyti sustiprinančiąja vakcina nuo COVID–19?

Praėjusį pavasarį Islandijoje skiepijimas nuo COVID–19 vyko itin sėkmingai, sparčiau nei daugelyje kaimyninių šalių, o skiepijimų skaičius čia taip pat buvo didesnis nei daugelyje kitų vietų.ⁱ Tuo pat metu, kai skiepijimas vyko visu pajėgumu, buvo gauta pranešimų apie COVID–19 viruso variantus, turinčius mutavusį S baltymą, kai kuriais atvejais pakitusį tiek, kad jis susilpnino vakciną poveikį, kai naudojamos vakcinės, pagrįstos šiuo baltymu, kaip nutiko pas musⁱⁱ.

Vienas iš tokių variantų yra Delta variantas, kuris dabar dominuoja Islandijoje ir kitur.ⁱⁱⁱ Nepaisant to, du skiepai yra gana veiksmingi nuo užsikrėtimo, nes asmuo, gyvenantis su COVID užsikrėtusiu asmeniu, turi apie 50 % mažesnę tikimybę užsikrėsti, jei jis yra paskiepytas, nei nepaskiepytas.^{iv}

Skiepyti asmenys, kurie užsikrečia, nepaisant to, kad yra paskiepyti, turi mažesnę tikimybę užkrėsti kitus asmenis, gyvenančius tame pačiame namų ūkyje,^v tikriausiai dėl to, kad jie yra mažiau užkrečiami nei neskiepyti asmenys.^{iv} Kitose šalyse, kuriose skiepijimas buvo sėkmingas, šią vasarą, kaip ir Islandijoje, labai smarkiai pasireiškė Delta variantas. Izraeliečiai buvo pirmieji, rekomendavę „Pfizer/BioNTech“ vakciną stiprinamąją dozę, kai gavo duomenų, rodančių, kad asmenys, paskiepyti daugiau nei prieš penkis mėnesius, dažniau užsikrėtė Delta variantu nei tie, kurie buvo paskiepyti per penkis mėnesius.^{vi}

Po to gamintojas atliko tyrimą^{vii}, kuris patvirtino stiprinamosios dozės naudą, siekiant sumažinti antikūnų atsako susilpnėjimą visiškai paskiepytiems asmenims, buvo pakeisti leidimai prekiauti, o dabar Islandijos pacientams skirtame informaciniame lapelyje nurodoma, kad praėjus 6 mėnesiams po pirminio skiepijimo gali būti pagrindo atlikti stiprinamąją vakcinaciją^{viii}.

Izraelyje atlikti tyrimai rodo, kad stiprinamosios dozės reali nauda, siekiant sumažinti sunkių susirgimų dėl COVID–19, praėjus 6 mėnesiams po pirminės vakcinacijos, yra didelė.^{ix} Gamintojo^x ir nepriklausomų mokslininkų^{xi} pateikti duomenys rodo, kad antikūnų atsakas, įskaitant vadinamuosius neutralizuojančius antikūnus, kurie yra geresnis infekcijos kontrolės rodiklis nei paprastas antikūnų kiekybinis įvertinimas, po stiprinamosios dozės praėjus trimis-šešiams mėnesiams po pirminės vakcinacijos yra iki dešimties kartų stipresnis nei netrukus po pirminės vakcinacijos. Tai reiškia, kad net ir prieš Delta variantą visuomenės atsparumas plačiai paplitusiai infekcijai bus daug geresnis, jei bus skiriama stiprinamoji dozė, kaip, rodo Izraelio precedentas.^{ix,xii}

Daugelio ligų, nuo kurių skiepijama, atveju yra gerai žinoma, kad norint sustiprinti ar pratęsti apsaugą, reikia pakartotinės vakcinacijos dozės, tačiau parduodant vakciną ne visada aišku, kaip greitai ar dažnai reikia pakartotinės dozės. Kaip pavyzdį galima pateikti skiepijimą nuo hepatito B, kai dvi dozės, suleistos kas mėnesį, nesuteikia patikimos ilgalaikės apsaugos, o trečioji dozė turi būti suleista praėjus maždaug šešiams mėnesiams ar metams po pirmosios.^{xiii}

Aktyvus dalyvavimas sustiprinamuosiuose skiepijimuose nuo COVID-19, panašus į dalyvavimą pirminiuose skiepuose praėjusį pavasarį, yra viena iš pagrindinių sąlygų, kad

dabar galėtume kontroliuoti ligos plitimą be didelių socialinių apribojimų. Šiuo metu papildoma vakcinacija prieinama visiems, kai po pirminės vakcinacijos praeina tam tikras laiko tarpas. Dalyvavimas buvo labai netolygus ir sostinės teritorijoje; dalyvauja tik apie 20-50 proc., kai apie tai pranešama. Mažai tikėtina, kad toks dalyvavimas duos didelės naudos visuomenei, nors asmeninė nauda yra akivaizdi.

Kodėl Islandijoje trečiajai vakcinacijos dozei naudojamos tik „Pfizer/BioNTech“ ir „Moderna“ vakcinacijos?

Šiuo metu daugiausia patirties sukaupta naudojant „Pfizer/BioNTech“ vakcinacijos stiprinamąją dozę po pirminio skiepavimo ta pačia vakcina, nes Izraelyje nebuvo naudojama jokia kita vakcina. Atlikus skirtingų vakcinų naudojimo tyrimus, kai pirminis skiepimas atliekamas dviem dozėmis, paaiškėjo, kad „Pfizer/BioNTech“ vakcina duoda labai gerą atsaką į vieną „AstraZeneca“ vakcinacijos dozę.^{xiv} Šiuo metu atliekami kryžminio stimuliavimo trečiosios „Pfizer/BioNTech“ vakcinacijos ir „Moderna“ vakcinacijos dozės tyrimai,^{xi} tačiau šios vakcinacijos buvo naudojamos alternatyviai ir plačiai laikomos lygiavertėmis, įskaitant Islandiją, Kanadą^{xv} ir Norvegiją^{xvi}. Dabar „Moderna“ vakcinai taip pat duotas leidimas prekiauti stiprinamąja doze, tačiau stiprinamojoje dozėje yra perpus mažesnis vakcinacijos kiekis nei pirminio skiepavimo metu.^{xvii} „AstraZeneca“ vakcina taip pat buvo tirta dėl trečiosios dozės ir parodė skatinamąjį poveikį,^{xviii} tačiau mažai tikėtina, kad šiuo atveju ji bus naudojama šiam tikslui, nes „Pfizer/BioNTech“ ir „Moderna“ mRNA vakcinų naudojimo nauda pasirodė didesnė.

Kas žinoma apie trečiosios dozės šalutinį poveikį?

Atrodo, kad trečiosios „Pfizer/BioNTech“ vakcinacijos dozės šalutinis poveikis yra panašus į šalutinį poveikį po antrosios pirminės vakcinacijos dozės. Tai pagrįsta sveikatos priežiūros centro Islandijoje įgyta trečiosios dozės taikymo patirtimi, gamintojo^{xix} duomenimis ir Izraelio^{xi} patirtimi. Užsienio duomenų apie „Pfizer/BioNTech“ stiprinamosios vakcinacijos šalutinį poveikį, kai pirminė vakcinacija buvo atlikta su kita vakcina, yra nedaug, tačiau pirminiai požymiai rodo, kad jis tikriausiai nėra blogesnis nei tada, kai pirminė vakcinacija buvo atlikta su ta pačia vakcina^{xi}. Bendradarbiaudamas su Islandijos vaistų kontrolės agentūra, vyriausiasis epidemiologas stebės, ar Islandijoje po stiprinamųjų skiepų nepasireiškia šalutinis poveikis.

---

i <https://vaccinetracker.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab>

ii <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

iii <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/nejmoa2108891>

iv [https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099\(21\)00648-4/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(21)00648-4/fulltext)

v <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/nejmc2107717>

vi [https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2114228?query=recirc mostViewed railB article](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2114228?query=recirc%20mostViewed%20railB%20article)

vii <https://www.pfizer.com/news/press-release/press-release-detail/pfizer-and-biontech-announce-phase-3-trial-data-showing>

viii https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_is.pdf

ix [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(21\)02249-2/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(21)02249-2/fulltext) (sjá mynd #2 vegna samfélagsáhrifa)

x <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2113468>

xi [https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2116414?query=recirc mostViewed railB article](https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2116414?query=recirc%20mostViewed%20railB%20article)

xii <https://www.fda.gov/media/152205/download> (aukaverkanir á glærum 36-41)

xiii [https://www.serlyfjaskra.is/FileRepos/d4dfd3ea-9dee-ea11-80fe-00155d15460a/ENGERIX-B Fylgise%3%b0ill.pdf](https://www.serlyfjaskra.is/FileRepos/d4dfd3ea-9dee-ea11-80fe-00155d15460a/ENGERIX-B_Fylgise%3%b0ill.pdf)

xiv <https://www.nature.com/articles/s41591-021-01449-9>; [https://www.thelancet.com/journals/lanepc/article/PIIS2666-7762\(21\)00235-0/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanepc/article/PIIS2666-7762(21)00235-0/fulltext); <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34501264/>

xv <https://www.fraserhealth.ca/health-topics-a-to-z/coronavirus/covid-19-vaccine/mrna#.YYJrVxzLhc>

xvi <https://www.fhi.no/en/id/vaccines/coronavirus-immunisation-programme/coronavirus-vaccine/#vaccination-with-two-different-coronavirus-vaccines>

xvii https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/spikevax-previously-covid-19-vaccine-moderna-epar-product-information_is.pdf

xviii [https://www.thelancet.com/article/S0140-6736\(21\)01699-8/fulltext](https://www.thelancet.com/article/S0140-6736(21)01699-8/fulltext)

xix [https://www.nejm.org/doi/suppl/10.1056/NEJMc2113468/suppl file/nejmc2113468 appendix .pdf](https://www.nejm.org/doi/suppl/10.1056/NEJMc2113468/suppl_file/nejmc2113468_appendix.pdf)